

Együttműködés – közös munka

(A Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar és a Szegedi Tudományegyetem JGYPK Felnőttképzési Intézete együttműködése és közös képzései)

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Karának Felnőttképzési Intézete és az Újvidéki Egyetem Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kara évek óta szoros szakmai kapcsolatban áll, folyamatos és komoly együttműködés alakult ki a két kar között.

Gyakorlatilag szinte a szabadkai kar megalakulásától kezdve, több ügyben kezdeményezett együttműködést mindkét intézmény, hiszen az érdekek számos ponton találkoznak, és összefogással sokat tehetünk a határon átnyúló kapcsolatok erősítése érdekében is. A közös munka által a Felnőttképzési Intézet nemzetközi kapcsolatai is bővültek, ugyanakkor – reményeink szerint – a saját eszközeinkkel segítjük a szerbiai magyarság munkaerőpiaci helyzetének javítását, valamint a szerbiai felsőoktatás európai integrációjának előkészítését.

A két intézmény közös munkájának immár múltja van, amire érdemes röviden visszatekinteni.

A kapcsolatfelvétel katalizátora a szabadkai székhelyű Magyarországművelődési Tudományos Társaság volt, hiszen intézetünk néhány oktatója annak tagjaként személyes tudományos kapcsolatokkal már rendelkezett, emellett a Felnőttképzési Intézet által 2006-ban rendezett Kultúra – művészet – társadalom c. konferenciára is meghívást kaptak a szabadkai kollégák. Az így szerzett tapasztalatok alapján fogalmazódott meg a továbblépés gondolata. Ehhez segítséget kaptunk a szegedi székhelyű Esély a stabilitásra Közalapítványtól, amennyiben az együttműködés kialakítására is irányuló pályázatunkat sikeresnek ítélte, és támogatta. A támogatást 2007-ben közös konferencia rendezésére használtuk fel, melynek helyszíne a szabadkai kar volt, és arra irányult, hogy megismerjük egymás képzéseit, munkáját, illetve a tapasztalatok alapján kialakítsuk azokat a kapcsolódási pontokat, melyek a közös munkában fontosak lehetnek.

Fordulópontot jelentett a 2008-as év, amikor a két kar között együttműködési megállapodás jött létre. Dr. Káich Katalin egyetemi tanár, a szabadkai, és Dr. Galambos Gábor egyetemi tanár, a szegedi kar dékánja 2008. április 1-jén Szegeden írta alá azt a szerződést, mely a további munka kereteit megfogalmazta. A szerződés egyaránt rendelkezik az oktatás, a kutatás, a kapcsolatok szélesítése és a közös pályázati tevékenység területén elerendő célokról. Az oktatási munkára vonatkozó passzus kiemeli a bolognai rendszerrel kapcsolatos tapasztalatcsere fontosságát, a vendégtanárok cseréjét, valamint célként jelöli meg közös képzések kidolgozását is, különös tekintettel a vajdasági magyar kisebbség munkaerőpiaci esélyeinek erősítésére. A kutatás és tudományos munka területén a két intézményben már korábban folyó kutatások kölcsönös megismerése mellett megállapodás született abban is, hogy a jövőben közös kutatási lehetőségeket alakít ki a két kar, aminek megvalósítása lehet a partner intézmények oktatóiból álló vegyes kutató teamek összeállítása, de a Szegeden működő Identitáskutató Műhely munkájába való bekapcsolódás is. Emellett kölcsönös publikációs lehetőségek biztosítását vállalta a két fél a kutatási tevékenységet végző oktatók számára. Az együttműködési szerződés

megfogalmazta azt is, hogy a kitűzött célok megvalósítása érdekében közös pályázati tevékenységet folytatnak a felek, illetve, hogy a kapcsolatot további partnerek bevonásával igyekeznek szélesíteni.

A megállapodás aláírása óta eltelt időszakban folyamatosan realizálódnak az abban foglaltak, szerencsére nemcsak papíron maradt elképzelésekről van szó, hanem komoly tartalom, napjainkban is folyó, közös munka alapját jelentette ez a szerződés. Már 2008. novemberében részt vettek a szabadkai kollégák a JGYPK Felnőttképzési Intézetében működő Identitáskutató Műhely szervezésében lezajlott „Nemzetiségi – nemzeti – európai identitás” című konferencia munkájában, melynek konferencia kiadványában is szerepeltek. (A konferencia megrendezését a Szülőföld Alap támogatta.) Ezen túlmenően a Szabadkai Tanítóképző által minden ősszel megrendezett nemzetközi tudományos konferencián rendszeresen részt vesznek a Juhász Gyula Pedagógusképző Kar és ezen belül is kiemelten a Felnőttképzési Intézet munkatársai. A kapcsolatok szélesítését jelzi, hogy a JGYPK Tanító- és Óvóképző Intézetéből is érkeznek résztvevők a konferenciára előadással, melyek a rendezvényhez kapcsolódó tanulmánykötetekben rendre meg is jelennek.

A Felnőttképzési Intézetben folyó regionális tanulmányok speciális képzésben vendégtanárként két tanéven keresztül oktatott már Dr. Káich Katalin egyetemi tanár, és Dr. Gábrity Molnár Irén egyetemi tanár, Szegedről pedig Dr. T. Molnár Gizella főiskolai tanár szerepelt vendégtanárként.

Fontosnak tartjuk azt is, hogy a kapcsolatok a hallgatók szintjén is megjelentek. 2008 óta minden évben 5 fő szabadkai hallgatót lát vendégül a Felnőttképzési Intézet a hagyományosan megrendezett tavaszi Közművelődési Konferencián. Ez az andragógus hallgatók által szervezett olyan esemény, mely a gyakorlati és szakmai képzés részeként immár huszadik éve megrendezésre kerül. Úgy gondoljuk, hogy a szabadkai hallgatók részvétele erősíti a Közművelődési Konferenciát, nemzetközivé emelve azt, ugyanakkor a vendéghallgatók is sok tapasztalatot szerezhetnek a Szegeden töltött néhány nap alatt.

A szerződés realizálásában a legsikeresebb az oktatási tevékenység közös lehetőségeinek kialakítása, illetve az ezt elősegítő közös pályázati munka. Az alábbiakban ezt szeretném röviden bemutatni, hiszen a két kar együttműködésének legeredményesebb, és legtöbbeket érintő részéről van szó. Ráadásul úgy, hogy a vajdasági magyarság identitásának megőrzéséhez, élethosszig tartó tanulásához is hozzájárulunk a felsőoktatás nyújtotta lehetőségeket kihasználva. A Felnőttképzési Intézetben az élethosszig tartó tanulás nem jelent nagy újdonságot, hiszen ott kultúráközvetítő, felnőttképző szakemberek képzése folyik, akik számára ez az egyik alapvető szakmai elv. Intézetünk munkatársaival azonban nagyon sokat gondolkodtunk, hogy a saját eszközeinkkel miképpen járulhatnánk hozzá mi is a kisebbségben élők esélyegyenlőségének növeléséhez, élethosszig tartó tanulásához? Mit tehet egy felsőoktatási intézmény, mint a miénk, a feltételek biztosításáért? Hogyan alakíthatnánk ki az együttműködésnek ezt az oldalát is?

Szerencsére napjainkban az tapasztalható, hogy Európa-szerte felértékelődött a kisebbséghez tartozás, egyre többen tartják értéknek a kisebbségi identitás megőrzését, és élnek az államok által biztosított lehetőségekkel. Ezt erősítik az Európai Unió elvárásai is, melyek a kisebbségekkel való bánásmódra vonatkoznak.

Azt kell tehát megnéznünk, milyen lehetőségek vannak az esélyegyenlőség biztosítására, erősítésére a nemzeti identitás megőrzése mellett. Az egyén ugyanis

azzal segíthet magának legtöbbet az esélyegyenlőség megvalósításában, hogyha folyamatosan képezi magát, hiszen minél többféle dologhoz ért valaki, annál nagyobb a valószínűsége, hogy a meglévő állását színvonalasan tudja ellátni, vagy éppen új állást tud kapni. Az egyén tehát jól teszi, ha nem csak a kormányok segítő támogatását, pozitív diszkriminatív intézkedéseit várja – bár ezekre is nagy szükség van – hanem ő maga is tesz valamit, és ez a valami első lépésben legalábbis mindig a tanulás kell, hogy legyen.

Persze épp a kisebbségi lét keretei között a tanulás lehetőségei meglehetősen korlátozottak, ha az ember az anyanyelvén kívánja képezni, illetve továbbképezni magát. Tudjuk, hogy ez a szerbiai magyarság esetében is így van: aki magyar nyelven akarja a tanulmányait folytatni, nem túl sok helyen teheti, még az alapvégzettség megszerzésekor sem. Vannak persze ezzel kapcsolatban pozitív fejlemények (mint éppen a Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző), azonban az biztos, hogy az élethosszig tartó tanuláshoz ezek nem elegendők. Mi hát a megoldás? Hogyan lehetne mégis elősegíteni a vajdasági magyarok esélyegyenlőségének érvényesülését a tanulás eszközeivel? A közös gondolkodás eredményeképpen végül így jött az ötlet: a szakirányú továbbképzés. Hiszen diplomát még csak sikerül magyar nyelvű oktatás keretében szerezni akár Szabadkán, akár Újvidéken, de az élethosszig tartó tanulás magyar nyelven már sokkal nehezebb. Csináljunk tehát olyan képzéseket, melyek diplomára épülnek, de valamiféle újabb szakképesítést adnak. Úgy gondoltuk, és reméltük, hogy a gyakorlat is hamarosan igazol bennünket, hogy ez feltétlenül egy járható út. Mert mi is ez a szakirányú továbbképzés?

A magyarországi felsőoktatás rendszerében működő képzési forma, jogi kereteit a felsőoktatási törvény rögzíti: „A szakirányú továbbképzésben – az alap- vagy mesterfokozatot követően további szakirányú szakképzettség szerezhető...A képzési idő legalább két, legfeljebb 4 félév.” A felsőoktatási törvényen túlmenően külön rendelet szabályozza a szakirányú továbbképzés feltételeit. A lényeg, hogy a felsőoktatási intézmények hatáskörébe utalja a továbbképzések bemeneti követelményeinek, illetve a képesítési és kimeneti követelmények, valamint a tananyag tartalmának meghatározását. Ez – persze meghatározott keretek között – viszonylagos szabadságot ad: milyen jellegű képzést indítsunk. Figyelembe lehet venni a határon túli igényeket, illetve ezt megelőzően a helyiek segítségével fel kell azokat mérni. Így újabb képzettséget lehet a Tanítóképzőben végzett hallgatók kezébe adni.

Hogyan foglalhatók össze az előnyei ennek a képzésnek?

- A Tanítóképzőben szerzett diploma megfelelő a bemeneti követelmény teljesítéséhez.
- Bár diplomához kapcsolódik a megszerzhetősége, ez nem diploma, hanem szakképzettség, tehát nincs szükség diplomahonosításra.
- A munkaerőpiacon mégis többet jelenthet – reményeink szerint – mint a diploma önmagában.
- A SZTE képzése, az oklevelet az egyetem adja, de a hallgatóknak nem kell utazgatni, a konzultációs központot Szabadkán lehet kialakítani.

Persze a következő kérdés rögtön az volt, hogy mit tanítsunk? Szakirányú továbbképzés, de mi legyen az? Olyasmi, ami hasznos, praktikus, újabb kompetenciával ruházza fel a hallgatót, de kapcsolódik a helyi sajátosságokhoz is, sőt a régióhoz is, amelybe Szabadka és Szeged is tartozik. Figyelembe kellett venni azt is,

hogy csak olyan képzést indíthatunk, amely egyébként is benne van a képzési tevékenységünkben.

Végül úgy döntöttünk a szabadkai partnerekkel való egyeztetések és az igények felmérése után, hogy olyan rendezvényszervezőket képezünk, akik nyitottak a régió problémáira, tájékozottak a regionális együttműködés kérdéseiben, a szakképzettségük pedig: regionális rendezvényszervező.

A képzés célja volt olyan szakemberek képzése, akik az eredeti diplomájuk mellett rendelkeznek olyan speciális ismeretekkel, melyek lehetővé teszik a regionális kulturális kapcsolatok kialakítását, fenntartását és működtetését, a helyi közösségek igényeinek felmérését. Emellett olyan szakemberek képzése, akik megfelelő ismeretekkel rendelkeznek kisebb-nagyobb közösségek, cégek, vállalkozások, tudományos intézmények rendezvényeinek szervezéséhez, lebonyolításához. A különböző konferenciák, üzleti és társas összejövetelek, ünnepek rendezését ma már rendezvényszervező cégek bonyolítják, melyek folyamatosan igényt tartanak szakember utánpótlásra, de a regionális együttműködés körülményei között hiány van a határokon túli területeken az ilyen szakemberekből. A képzés keretében a nemzetközi, kulturaközi kommunikáció, protokoll szabályait éppúgy elsajátították a hallgatók, mint a Közép-Kelet Európai régió és országai kulturális gazdasági és történelmi sajátosságait és a kapcsolódó rendezvények szervezésének technikáit.

A megvalósítás realizálására elkezdődött a közös pályázati munka. A Szülőföld Alap támogatásával nyílt lehetőség arra, hogy kidolgozzuk a tananyagot, az oktatási segédanyagokat, illetve, hogy elindítsuk a képzést, hiszen mind a Szabadkai Tanítóképző, mind a Felnőttképzési Intézet oldaláról zöld utat kapott a pályázat, így 2009. elején elindult a képzés, melynek eredményeképpen több mint 20 fő kapott oklevelet a novemberi diplomaosztón az újabb végzettség megszerzéséről. Az oktatás helyszíne a Szabadkai Tanítóképző volt, a képzést elsősorban a SZTE oktatói végezték, de bekapcsolódtak a szabadkai oktatók is. A képzés az alábbi követelmények szerint valósult meg:

1. A szakirányú továbbképzés megnevezése: REGIONÁLIS KAPCSOLATOK RENDEZVÉNYSZERVEZŐJE SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI SZAK

2. Az oklevélben szereplő szakirányú képzettség megnevezése: regionális kapcsolatok rendezvényszervezője.

3. Képzési terület: Bölcsészettudomány

4. A részvétel, (jelentkezés) feltételei: A szakirányú továbbképzésre az vehető fel, aki alapképzésben (illetve korábbi főiskolai képzésben) szerzett diplomával rendelkezik az alábbi képzési területek valamelyikén: bölcsészettudomány, művészet, művészetközvetítés, társadalomtudomány, pedagógusképzés.

5. Képzési idő: 2 félév

6. Szükséges kreditpontok száma: 60

7. A képzés során elsajátítandó szakmai kompetenciák, megszerzhető ismeretek, személyes adottságok, a szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben:

a) Főbb tanulmányi területek, ismeretek:

- kommunikáció,
- menedzsment,
- nemzetközi kapcsolatok,
- régió- és országtanulmányok,
- rendezvényszervezési ismeretek és gyakorlat.

b) A szakképzettség birtokában a végzettek alkalmasak:

- A helyi közösségek igényeinek felmérésére és az ezekhez kapcsolódó rendezvények megszervezésére
- Intézmények, cégek, vállalkozások, közösségek rendezvényeinek, ünnepeinek, konferenciáinak megszervezésére, lebonyolítására
- Gazdasági, tudományos, oktatási, politikai szervezetek közötti közvetítő szerep vállalására, a médiával való kapcsolatok kialakítására és a folyamatos kapcsolattartásra
- Rendezvényszervező team létrehozására, működtetésére
- Regionális és interkulturális kapcsolatok kialakítására, működtetésére, a protokoll szabályainak betartására, szükség esetén az ilyen jellegű ismeretek közvetítésére
- A határon átnyúló együttműködések kialakítására
- Fentiekkel kapcsolatos pályázati tevékenységre, nyertes pályázatok menedzselésére, lebonyolítására

c) A szakképzettség gyakorlásához szükséges személyes adottságok és készségek:

- Kreativitás, módszeresség, rendszeresség
- Önismeret, önművelés
- Kritikai szemlélet
- Nyitottság más kultúrák és a kisebbségek kultúrája iránt
- Kiváló kommunikációs és tárgyalási készség, a kommunikációs technikák ismerete és azok alkalmazása a gyakorlatban
- Empátia, csapatmunkában való részvétel, alkalmazkodás a megrendelő igényeihez
- Empátia, politikai, diplomáciai érdeklődés

8. Meghatározó ismeretkörök és kreditek:

Kommunikáció, menedzsment

22 kredit

kommunikáció, tárgyalási stratégiák, marketing, menedzsment, üzleti kommunikáció, protokoll, médiaismeret

Nemzetközi kapcsolatok

6 kredit

diplomáciatörténet, nemzetközi intézmények

Régió- és országtanulmányok

12 kredit

Közép-Kelet-Európa és Magyarország politikatörténete, kisebbségpolitika és kisebbségkutatások, etnikai konfliktusok, aktuális nemzetközi kérdések

Rendezvényszervezési ismeretek és gyakorlat

14 kredit

rendezvényszervezési ismeretek, rendezvényszervezési gyakorlat, stilsztika és retorika

Szakedolgozat

6 kredit

A lezajlott szakirányú továbbképzés sikerén felbuzdulva újabb lehetőséget kerestünk a továbblépésre. Közösen megpróbáltuk kideríteni, milyen jellegű képzésre lenne igény, milyen képzés az, ami a helyiek számára előrelépést jelentene? Kiderült, hogy a magyar nyelvű médiumok munkatársai igényelnének szakmai jellegű képzést, mert – bár felsőfokú képzettséggel rendelkeznek – a szakmai ismereteiket bővíteni, rendszerezni szeretnék. A Felnőttképzési Intézetben egyébként is folyik média speciális képzés, tehát ezt kellett részben a helyi igényekhez és lehetőségekhez igazítani, részben pedig kibővíteni azokkal a regionális ismeretekkel, melyek a kisebbségben működő sajtó munkatársai számára szükségesek lehetnek. A képzés az alábbi követelmények szerint folyik:

1. A szakirányú továbbképzés megnevezése: MÉDIA-KOMMUNIKÁTOR SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI SZAK (REGIONÁLIS TANULMÁNYOK SPECIÁLIS KÉPZÉS)

2. Az oklevélben szereplő szakirányú képzettség megnevezése: média-kommunikátor.

3. Képzési terület: bölcsészettudomány

4. A részvétel (jelentkezés) feltételei: A szakirányú továbbképzésre az vehető fel, aki alapképzésben (illetve korábbi főiskolai képzésben) szerzett diplomával rendelkezik az alábbi képzési területek valamelyikén: bölcsészettudomány, művészet, művészetközvetítés, társadalomtudomány, pedagógusképzés.

5. Képzési idő: 2 félév

6. Szükséges kreditpontok száma: 60

7. A képzés során elsajátítandó szakmai kompetenciák, megszerzhető ismeretek, személyes adottságok, a szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben: A képzés célja olyan szakemberek képzése, akik az eredeti diploma mellé elsajátítják azokat az alapvető ismereteket, melyek segítségével a sajtó területén munkát vállalhatnak. Napjainkban egyre nő az igény a képzett kommunikációs szakemberek iránt, különösen a jelen időszakban, amikor újabb és újabb műhelyek alakulnak, növekszik a helyi és kisközösségi médiumok száma és hatása. A helyi médiumok szervezése gyakran kapcsolódik a helyi értelmiségi szakemberek munkájához, így ez a képzés jól kiegészítheti az alapidipломát. A képzés során sor kerül a kommunikációs technikák elsajátítására, a közlési készségek fejlesztésére, az információfeldolgozás ill. véleményformálás szakmai ismereteinek elsajátítására.

a). a szakképzés során szerezhető ismeretek:

- médiaismeret,
- sajtótörténet,
- médiajogi ismeretek,
- vizuális kultúra,
- sajtóműfajok,
- videotechnika,
- szerkesztőségi gyakorlat.

b) A szakképzettség birtokában a végzettek alkalmasak:

- Intézmények, cégek, vállalkozások kommunikációs feladatainak ellátására
- Gazdasági, tudományos, politikai szervezetek szóvivői feladatainak ellátására
- A helyi sajtóban és a szerveződő médiumokban munkatársi feladatok ellátására
- A különböző médiumok szerkesztőségeiben zszurnalisztikai feladatok ellátására
- A médiumokban technikai feladatok, asszisztensi feladatok ellátására

c) A szakképzettség gyakorlásához szükséges személyes adottságok és készségek:

- Kiemelkedő kommunikációs készség
- Megfelelő beszédtechnikai, retorikai képesség, helyesírási, szövegalkotási képesség
- Információgyűjtő, feldolgozó, szintetizáló képesség
- Kreativitás, módszeresség, rendszeresség
- Önismeret, önművelés
- Kritikai szemlélet

8. Meghatározó ismeretkörök és kreditek:

Médiaismeret médiaismeret, sajtótörténet, médiajogi ismeretek	10 kredit
Sajtóműfajok sajtóműfajok, kreatív írás	10 kredit
Vizuális kultúra képi nyelv, reklám	8 kredit
Regionális tanulmányok Diplomáciatörténet, politikatörténet, kisebbségkutatás	14 kredit
Gyakorlat szerkesztőségi gyakorlatok	12 kredit

9. Szakdolgozat

6 kredit

A megvalósításhoz ismét a Szülőföld Alaphoz fordultunk segítségért: a két intézmény párhuzamosan benyújtott pályázata sikert hozott, így 2010. tavaszán elindulhatott, és jelenleg is folyik a média-kommunikátor szakirányú továbbképzés regionális tanulmányok speciális ismeretekkel. A helyszín ezúttal is a Szabadkai Tanítóképző, és arra is törekedtünk, hogy a szabadkai kollégákat még jobban bevonjuk az oktatási feladatokba is, a gyakorlat pedig teljes egészében Szabadkához kötődik. Ez különösen azért fontos, mert komoly gyakorlati képzés is kapcsolódik az elméleti oktatáshoz, így nagy segítség, hogy ennek a gyakorlatnak a helyszínét és a gyakorlatvezetést a helyi médiumok adják. Bár a hallgatók közül a legtöbben újságíróként működnek, nem ismerik a szakma minden területét, és a gyakorlat keretében módjuk van arra, hogy más területekbe is betekintést nyerjenek, pl. a televíziósok az írott sajtóba, és fordítva. Fentiek az alábbi képzési tervből is jól láthatók:

Tantárgycsoportok tantárgyelemek	Szemeszter	Kredit	Oktatási forma	Heti óra szám	Tantárgyfelelős
Médiaismeret					Dr. Szirmai Éva
Médiaismeret	1,2	4	Előadás Szeminárium	2-2	Dr. Szirmai Éva
Sajtótörténet	1,2	4	Előadás	2-2	T. Molnár Gizella Káich Katalin (Szabadka)
Média jogi ismeretek	1	2	Előadás	2	Korhecz Tamás (Szabadka)
Sajtóműfajok					Dr. Szirmai Éva
Sajtóműfajok	1,2	8	Előadás Szeminárium	4-4	Dr. Szirmai Éva
Kreatív írás	2	2	Szeminárium	2	Dr. Szirmai Éva
Vizuális kultúra					
Vizuális kultúra	1,2	4	Előadás Szeminárium	2-2	Samu János (Szabadka)
Reklám	1	2	Előadás Szeminárium	2	Nagy Angelika
Reklámjog és etika	2	2	Előadás Szeminárium	2	Korhecz Tamás (Szabadka)
Regionális tanulmányok					T. Molnár Gizella

Diplomáciatörténet	1	2	Előadás	2	Nagy Angelika
Nemzetközi intézmények	2	2	Előadás	2	Nagy Angelika
Viselkedéskultúra	2		Szeminárium	2	Nagy Angelika
Közép-Kelet-Európa és Magyar. pol. tört.	1		Előadás	2	T. Molnár Gizella
Kisebbségpolitika és kisebbségkutatások	2		Szeminárium	2	T. Molnár Gizella
Kisebbségszociológia	1		Előadás	2	Szűcs Norbert
Gyakorlat					Dr. Szirmai Éva
Videotechnika	1,2	4	Szeminárium	2-2	Pannon tv
Szerkesztőségi gyak.	1,2	6	Szeminárium	3-3	Pannon tv/helyi rádió/frott sajtó
Retorikai gyakorlat	2	2	Szeminárium	2	Rozgonyiné Molnár Emma
Szakedolgozat		6			
Összesen		60			

A média-kommunikátor képzés első féléve most zárult le, októberig a gyakorlati feladatokat teljesítik a hallgatók, majd a második félév, illetve a szakdolgozat elkészítése következik. Közös reményünk, hogy ez a képzés is sikeresen zárul majd, és a jövőben is folytatódik a sorozat.

Összességében megállapíthatjuk, hogy a szabadkai és a szegedi kar közötti együttműködés hasznos és eredményes. Nemcsak a szűkebb, a felsőoktatást és a tudományos életet érintő kérdésekben, de hozzájárul a vajdasági magyar hallgatók látókörének kiszélesítéséhez és a végzett hallgatók esetében a további, élethosszig tartó tanulás feltételeinek megteremtéséhez, lehetőségeik gyarapításához.